

ŠTO JE TO NAGRADA LUX?

Utemeljena 2007. godine, Nagrada LUX filmska je nagrada koju svake godine dodjeljuje Europski parlament. Nagrada ima dva osnovna cilja: iznijeti aktualne teme u javnost, te podržati i povezati europske koprodukcije s Europskom unijom.

Distribucija je ključ uspjeha europskog filma, a najveći problem još uvijek stvaraju jezične barijere. Nagrada LUX nastoji eliminirati ovu prepreku i ojačati vezu među Europljanima.

Podržavajući titlovanje i distribuciju, Nagrada LUX pomogla je europskim filmovima u osvajanju šireg interesa publike. Nagradom LUX Europski parlament na isti način nastoji podržavati raznolikost među kulturama i međusobno ih približavati.

ŠTO SU TO DANI LUX FILMA?

Radi se o predstavljanju i projekciji triju filmova nominiranih za službenu Nagradu LUX u svim zemljama članicama Europske Unije kroz jesenski period 2013. godine.

Tijekom Dana LUX filma i kroz Nagradu LUX, tri glavna natjecateljska filma biti će prevedena na 24 službenih jezika Europske unije. Zajednički cilj je da se kroz filmove koji se natječu za Nagradu LUX promiče raznolikost i bogatstvo Europske kinematografije i tematiziraju aktualna pitanja

tih filmova među Europljanima. Istaknute teme filmova koji se natječu za Nagradu LUX zajedničke su svima nama, a baziraju se na pričama i problemima svakidašnjice te u nama bude emocije.

KAKO SE IZABIRU FILMOVI?

O odabiru filmova odlučuju profesionalci iz filmske industrije - takozvani selekcijski odbor.

Upravo ona tri filma nominirana za prestižnu Nagradu LUX rezultat su odabira filmskih stručnjaka, odnosno selekcijski odbor.

I ove godine, točnije 11. prosinca 2013., od strane članova Europskog parlamenta bit će izabran i nagrađen pobjednički film.

„PRIZIVANJE I ZADACI PUBLIKE“?

Zadaci publike podrazumijevaju aktivnosti kao što su odabir najboljeg filma za Nagradu LUX, odnosno najbolje filmske teme.

Jednostavno posjetite našu internet stranicu - luxprize.eu - ili facebook stranicu i izrazite svoje mišljenje! Isti rezultati biti će objavljeni na Međunarodnom filmskom festivalu Karlovy Vary u lipnju/srpnju 2014. godine. U tom će trenutku simbolički završiti trenutna edicija Nagrade LUX, a daje se prilika najnovijim filmovima koji će predstavljati 10 novih filmova službene selekcije Nagradu LUX u idućoj godini.

GLEDAJTE,
KOMENTIRAJTE
& GLASUJTE!

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

DANI LUX FILMA

3 FILMA | 24 JEZIKA
28 EUROPSKIH DRŽAVA
WWW.LUXPRIZE.EU

MIELE

Redateljica: Valeria Golino

Zemlja: Italy, France.

Godina: 2013

Vrijeme: 100'

Uloge: Jasmine Trinca, Carlo Cecchi, Libero De Rienzo, Vinicio Marchioni, laia Forte.

Producent: Viola Prestieri, Riccardo Scamarcio, Anne-Dominique Toussaint, Raphael Berdugo.

Produkcija: Buena Onda, Les Films des Tournelles, Rai Cinema, Cité Films.

Nagrade/selekcija: Cannes 2013, Un Certain Regard, Brussels Film Festival 2013, Nagrada LUX 2013 - službeni izbor, Globi d'Oro 2013, najbolji debitantski film, najbolja glumica (Jasmine Trinca)

Sinopsis

Irene živi prilično izoliranim životom. Njen tajni posao je pomaganje smrtno bolesnima da dostojanstveno umru uz pomoć lijekova. Jednoga dana novome "klijentu" daje smrtonosnu dozu, no saznaje da je on bio savršeno zdrav. Irene čvrsto odlučuje ne kriviti sebe za njegovo samoubojstvo. Od tog su trenutka Irene i Grimaldi protiv svoje volje zapleteni su u napetu i neobičnu vezu koje će Irenin život zauvijek promijeniti.

ALABAMA MONROE

Redatelj: Felix van Groenigen

Zemlja: Belgija

Godina: 2012

Trajanje: 110'

Uloge: Veerle Baetens, Johan Heldenbergh, Nell Cattrysse, Geert van Rangelberg, Nils de Caster.

Producent: Dirk Impens

Koproducenti: Frans Van Gestel, Arnold Heslenfeld, Laurette Schillings

Produkcija: Menuet Producties, Topkapi Films

Nagrade/selekcija: Berlinale 2013, posebna nagrada publike Panorama, CPH PIX 2013, Nagrada LUX 2013 - službeni izbor Tribeca Film Festival 2013

Sinopsis

Raspad slomljenog kruga ljubavna je priča između Elise i Didiera. Ona je vlasnica stucija za tetovaže; on svira bendžu o bendu. Radi se o ljubavi na prvi pogled, unatoč silnim razlikama. On priča, ona sluša. On je predani ateist, iako istovremeno nepopravljivi romantik. Ona na vratu ima tetoviran križ, iako objema nogama čvrsto stoji na zemlji. Njihova je sreća potpuna nakon što dobiju djevojčicu Maybelle. Nažalost, Maybelle se sa šest godina ozbiljno razboljeva. Didier i Elise reaguju na vrlo različite načine. Maybelle im ne ostavlja izbora. Didier i Elise morat će se za nju boriti zajedno.

THE SELFISH GIANT

Redatelj: Clio Barnard

Zemlja: United Kingdom

Godina: 2013

Trajanje: 93'

Uloge: Sean Gilder, Siobhan Finneran, Lorraine Ashbourne, Steve Evets, Elliott Tittensor, Conner Chapman, Shaun Thomas

Producent: Tracy O'Riordan

Produkcija: Moonspun Films, BFI Film Fund, FilmFour

Nagrade/Selekcija: Cannes 2013, Directors' Fortnight, Nagrada LUX 2013 - službeni izbor

Sinopsis

Suvremena bajka o 14-godišnjem Arboru i njegovom najboljem prijatelju Swiftlyju. Izbačeni iz škole, potpuni autsajderi u svojoj okolini, dječaci upoznaju Kittena, lokalnog trgovca otpadom, i počinju prikupljati staro željezo za njega uz pomoć konja i kola. Swiftly ima dara za konje, a Arbor je rječit i ima mozak za biznis - njih dvojica čine sjajan tim. No kad Arbor počne imitirati Kittena i pretvori se u pohlepno izrabljivača, napetost raste i sve završava tragičnim događajem koji će ih sve bespovratno izmijeniti.

JER KINO ima moć promicanja i podupiranja kulture.

JER SU KINO i kultura idealni instrumenti pomoću kojih otkrivamo zajedničke i srodne, no isto tako i potpuno različite preokupacije.

JER SMO ujedinjeni u različitosti, pri čemu je Europska unija naš zajednički prostor.

MIELE redateljice Valerie Golino, THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN redateljica Felixa van Groeningena, te THE SELFISH GIANT redateljice Clio Barnard na ovogodišnjem su programu 2. izdanja LUX FILMOVA, organiziranih od strane Europskog parlamenta.

Ova tri izvanredna filma zajedno reflektiraju i predstavljaju bogatstvo, dubinu i istinsku ljepotu europske kinematografije. Sva-ki od njih donosi svoje viđenje tema koje zaokupljaju današnje društvo, predstavljajući ih realistično, maštovito, oštro - ili pak vrlo osviješteno i delikatan.

Svakako pogledajte ove filmove i na luxprize.eu komentirajte probleme (ne)opravdanosti ublažavanja boli osoba koje same nisu u mogućnosti donijeti odluku o svojoj sudbini (MIELE), ili pak način na koji mladi reaguju kada bivaju odbačeni od društva i institucija (THE SELFISH GIANT), odnosno kako mladi europski par proživljava iznenadnu osobnu tragediju, propitujući pritom svoje životne vrijednosti (THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN).

28 EUROPSKIH DRŽAVA

BELGIQUE / BELGIË
BRUXELLES / BRUSSEL

БЪЛГАРИЯ
СОФИЯ

ČESKÁ REPUBLIKA
BRNO

DANMARK
KØBENHAVN

DEUTSCHLAND
BERLIN, KÖLN, MÜNCHEN

EESTI
TALLINN

ÉIRE / IRELAND
CORCAIGH / CORK

ΕΛΛΑΔΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ESPAÑA
BARCELONA, GIJON,
LANZAROTE, SANTIAGO DE
COMPOSTELA, SEGOVIA,
SEVILLA

FRANCE
ANGOULÊME, MARSEILLE,
STRASBOURG

HRVATSKA
ZAGREB

ITALIA
ROMA, BOLOGNA

ΚΥΠΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

LATVIJA
RĪGA

LIETUVA
VILNIUS, KAUNAS, PANEVĒŽYS

LUXEMBOURG /
LUXEMBURG
LUXEMBOURG / LUXEMBURG

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST

MALTA
VALLETTA

NEDERLAND
LEIDEN

ÖSTERREICH
WIEN

POLSKA
WARSZAWA, WROCŁAW

PORTUGAL
LISBOA

ROMÂNIA
BUCUREȘTI

SLOVENIJA
LJUBLJANA

SLOVENSKO
BRATISLAVA

SUOMI / FINLAND
HELSINGFORS / HELSINKI

SVERIGE
STOCKHOLM

UNITED KINGDOM
LONDON, BELFAST, GLASGOW

GLEDAJTE,
KOMENTIRAJTE
& GLASUJTE!

@luxprize
#luxprize

WWW.LUXPRIZE.EU

KRATKI SADRŽAJ

Mlada Talijanka Miele odlazi u Meksiko. U ljekarni kupuje kutiju Lamputala, proizvoda čija je prvotna namjena uspavlivanje bolesnih pasa... No po povratku u Italiju, pokazuje se da Miele taj proizvod koristi nezakonito i to da bi osobama koje pate pomogla da dobrovoljno umru na dostojansten način.

Mlada žena tako vodi dvostruki život bez znanja svojih najbližih sve do dana kada g. Grimaldi, inženjer iz Rima, zatraži njezinu pomoć. Njegova reakcija iznenadi Miele¹ i potakne je da preispita svoja uvjerenja.

SREDIŠNJA TEMA

Glavna tema filma Valerije Golino je eutanazija, čest izvor kontroverzi u brojnim europskim zemljama. I dok je mali broj njih, poput Belgije, Nizozemske ili Švicarske, ozakonio aktivnu eutanaziju pod određenim uvjetima, u većini drugih zemalja ona se smatra ubojstvom, a time i kaznenim djelom. Većina drugih zemalja, poput Norveške, Finske, Francuske ili Španjolske, na više ili manje eksplicitan način ozakonila je pasivnu eutanaziju kod koje se na zahtjev pacijenta prekida liječenje u slučaju sigurne smrti. Međutim, u drugim je zemljama, i to posebice onima s jakom katoličkom ili pravoslavnom tradicijom, poput Italije, Poljske, Portugala ili Grčke, eutanazija službeno zabranjena. U Italiji, gdje se odvija radnja filma Miele, aktivna eutanazija smatra se kaznenim djelom za koje je predviđena kazna od pet do šesnaest godina zatvora. Usprkos toj činjenici, eutanazija je predmet živih rasprava kojima uradak Valerije Golino itekako doprinosi.

Cilj filma, međutim, ne može se svesti samo na zagovaranje ozakonjenja eutanazije ili protivljenje istom. Miele priča jedinstvenu priču u kojoj se sukobljavaju osobna uvjerenja glavne junakinje i stvarnost, nužno složenija i kontroverznija, zbog čega ona uskoro počinje preispitivati svoje stavove. Iako je g. Grimaldi u poodmakloj dobi, brzo izjavljuje da je dobrog zdravlja i da se želi ubiti samo zato što više nema volje živjeti. Takav se stav, međutim, u temelju kosi s pravilima po kojima postupava Irène (pravo ime Miele): pomoći osobama čiju patnju ili hendikep ni na koji način nije moguće izliječiti ili ublažiti. Iako mlada žena krši zakone svoje države, poštuje druga više ili manje eksplicitna pravila, koja su sada međutim suočena s novim granicama. Je li samoubojstvo dopustivo i u slučaju gubitka volje za životom, kao što to smatra Grimaldi? Je li ispravno

pomoći nekome u činjenju takvog djela? Moralnu dvojbu prati osvješćivanje glavne junakinje: u razgovoru s Grimaldijem ona tvrdi da se njegov stav razlikuje od stava svih osoba kojima je pomogla umrijeti tijekom posljednje tri godine jer su one duboko u sebi željele živjeti iako se više nisu mogle nositi s nepodnošljivom stvarnošću.

Pojam „pravila“ – bilo da se radi o onima koje nam nameće društvo ili mi sami – također je jedna od središnjih tema filma. Kada Miele shvati da je, djelujući protiv same sebe, prekršila jedno od svojih temeljnih pravila, Irène više ne može slijediti ni vlastita jednostavna pravila kod pomaganja u samoubojstvu (nekorisćenje određenih izraza kao „Doviđenja!“ ili „Želite li ...“, koji uključuju dimenziju budućnosti). Suočena je i s reakcijom svojeg pomagača i partnera koji, kada mu ispriča Grimaldijev slučaj, kratko odgovara: „Nema pravila!“ Mlada žena više ne može podnijeti nepostojanje zakona u najstrožem smislu riječi.

Kroz lik glavne junakinje film dovodi u pitanje pravila zapadnih društava u kojima svakom donošenju zakona prethodi demokratska rasprava i u kojima se skupini pojedinaca ne može nametnuti nikakva natprirodna sila, tradicija ili autoritet (moralni, politički ili drugi). Istovremeno, zbog nepostojanja priznatih pravila, sukob mišljenja poput onog između Irène i Grimaldija dovodi do nesigurnosti ili čak tjeskobe koja je za mnoge nepodnošljiva. Umjesto da mu da mogućnost slobodnog izbora, Irène starog Grimaldija pokušava uvjeriti da odustane od kobnog nauma. Iako joj s vremenom preda bočicu barbiturata, Grimaldijevo brutalno samoubojstvo na kraju filma znak je neuspjeha mlade žene da pred drugom osobom obrani svoje najintimnije razloge i uvjerenja... Film poprilično pesimistično naglašava postojanje fundamentalnog neslaganja, bilo među pojedincima kao što

su Irène i Grimaldi, ili pak u samim obiteljima, poput one u kojoj je sestra u sebi zgrožena izborom svojeg bolesnog brata, ili čak između europskih zemalja, koje predstavljaju susjedne Švicarska i Italija (spomenute u filmu) i koje imaju posve različite politike na području eutanazije.

EGZISTENCIJALNO PITANJE?

I povrh pitanja dopuštenosti eutanazije umirućih osoba ili osoba koje trpe veliku patnju, Grimaldijeva želja da okonča vlastiti život neizravno navodi Irène da preispita smisao samog postojanja: inženjerovog, svojeg vlastitog, ljudi općenito. Čemu i dalje živjeti, pita se Grimaldi, kada više ništa ne želimo, kada više ni u čemu ne uživamo...

Irène nije u stanju odgovoriti na to pitanje pravim protuargumentima: čini se da i njeno postojanje obilježava određena ispraznost, nedostatak istinski pozitivnih razloga za život. Njezinu obitelj čini samo otac kojemu laže o svojim nezakonitim aktivnostima zbog kojih, kako se čini, ni nema vremena za pravi posao. Iako Irène slijedi svoje moralne svjetonazore, malo je vjerojatno da osobna korist ne igra nikakvu ulogu u onome što radi i to u vrijeme kada se Italija, poput ostalih zemalja južne Europe, suočava s visokom stopom nezaposlenosti mladih²... Kada je Grimaldi pita ima li „neki plan ili ambicije“, Irène priča samo o svojim trenutnim „aktivnostima“, bez spominjanja mogućnosti eventualne karijere.

U ljubavnoj je vezi s dvojicom različitih muškaraca, no čini se da u njihovim odnosima nema strasti, da ih obilježavaju veće i manje laži te da je te veze ne ispunjavaju. Malo je vjerojatno da će ijedna od njih rezultirati u zasnivanju obitelji ili djetetu. Međutim, u filmu je prisutna slika sretno obiteljske

prošlosti iako se radi tek o vremenu kada je Irène kao dijete bila na skijanju s ocem i majkom dok je ona još bila živa. Primjećuje se da glavna junakinja ne pripada ni nekoj grupi koja bi joj mogla pružiti podršku.

Što se tiče kinematografije, scenografija naglašava izoliranost likova koji su često prikazani kroz zaslone, stakla i prozore koji predstavljaju prepreku i udaljuju ih, posebno od Irène. Na isti način glazba s MP3 uređaja izolira mladu ženu dok sama šee ulicom okružena ljudima koji ne mare za njezinu bol.

Ta očigledna usamljenost može se bez sumnje smatrati jednom od³ posljedica rastućeg individualizma u zapadnim društvima koje odlikuje slabljenje velikih političkih i religijskih ideologija te velikih socijalnih institucija poput obitelji, sindikata i škole. Ali veća subjektivna sloboda koja iz toga proizlazi znači i nove teškoće u davanju ili pronalaženju smisla postojanja, posebno u trenucima krize poput one koju prouzroči Grimaldijeva odluka.

Iako to nije izravan odgovor na takvu krizu, jedina strast glavne junakinje je intenzivna sportska aktivnost: vožnja biciklom te, posebno, plivanje u moru. Usredotočenost na samotnu aktivnost u ledenoj vodi u kojoj mora nositi plivačko odijelo nesumnjivo odražava psihološko stanje mlade žene koja u tom sportu pronalazi rješenje za svoju tjeskobu (nije izravno pokazana, ali je vidljiva tijekom scena eutanazije u filmu). No opet se radi o pojedinačnom sportu u kojemu nema povezanosti s drugima.

Paradoksalno, Irène upravo s Grimaldijem nastoji ostvariti istinski ljudski odnos temeljen na povjerenju i napuštanju, posebno nakon smrti hendikepiranog mladića koja je duboko potrese. Povjerenje mu svoje sumnje i napoljetku se u suzama prepušta njegovom zagrljaju. Inženjerovo samoubojstvo, koje

nije mogla spriječiti, trebalo bi opet pobuditi taj egzistencijalni strah. Međutim, prilikom posjeta džamiji Süleymaniye u Istanbulu pronalazi konačni, gotovo magični odgovor na njega. List papira koji poleti uvis nošen zupuhom o kojemu je pričao Grimaldi gledatelji mogu protumačiti na svoj način, ali je on zasigurno znak nade u svijetu bez iluzija.

Michel Condé
Les Grignoux (Liège, Belgium)
<http://www.grignoux.be>

¹ tal. miele=med.
² Stopa nezaposlenosti mladih u dobi ispod 25 godina 2011. premašila je 40 % u Italiji Portugalu, a 50 % u Španjolskoj, Grčkoj i Hrvatskoj.
³ François Dubet, *Le Déclin de l'institution*, Paris, Seuil, 2002.

MOGUĆE TEME ZA RASPRAVU

- Miele/Irene: svijet mlade žene u početku se čini jasno podijeljen u dva dijela. Međutim, ta dva svijeta, u početku razdijeljena, polako se počinju isprepletati. Koji su mogući razlozi tog „miješanja“?
- Glazba ima važnu ulogu u filmu; što je najvažnije, prati scene potpomognutog samoubojstva. No nesumnjivo se koristi i na druge načine. Kakvu važnost likovi pridaju glazbi? Zašto je toliko važna posebno u scenama umiranja?

